

Julkinen talous tasapainoon

Suomen julkisen talouden suuri ongelma on vaikea, pitkän aikavälin epätasapaino. Sen juurisyyt ovat samanaikainen korkea työttömyys ja työvoimapula, huoltosuhteen heikkeneminen sekä heikko tuottavuuskasvu. Suomen julkisen sektorin menot ovat liian suuret yksityisen sektorin kantokykyyn nähden. Vain vahva yksityisellä sektorilla syntyvä talouskasvu turvaa Suomen julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys- ja pohjoismaisen hyvinvointivaltion säilymisen.

Julkisessa taloudessa on noin yhdeksän miljardin euron kestävyysvaje¹. Talouspolitiikan arviointineuvoston mukaan Suomessa tulisi tehdä kahden hallituskauden ajan joka vuosi sopeutusta 0,2–0,4 prosenttia BKT:stä eli 600–1200 miljoonaa euroa vuodessa. Onnistumisen avain on samanaikainen julkisten menojen vähentäminen ja talouskasvun vauhdittaminen.

Teknologiateollisuuden rooli yhteiskunnassa on luoda kestävä kasvua ja uusia työpaikkoja, lisätä tuottavuutta ja vientituloja ja sitä kautta osallistua hyvinvointiyhteiskunnan rahoitukseen. Siksi Teknologiateollisuus esittää pääasiassa keinoja, joilla vauhditetaan talouskasvua, lisätään työllisyyttä ja parannetaan tuottavuutta. Julkisten menojen priorisointi on politiikkojen tehtävä.

Julkisen talouden tasapainottamiseksi on käynnistettävä viipymättä **rakenneuudistuksiin, menosopeutuksiin ja kasvupanostuksiin perustuva toimenpideohjelma**. Tärkeintä on talouskasvun vauhdittaminen. Veronkorotuksiin perustuva tasapainotus ei ole toimiva ratkaisu, sillä kilpailukykyinen verotus on keskeinen yritysten toimintaympäristöön ja sijoittautumispäätöksiin vaikuttava tekijä. Verokertymää on lisättävä kasvattamalla määrätietoisesti tehdyn työn määrää nostamalla työllisyysastetta ja vahvistamalla voimakkaasti työhön johtavaa maahanmuuttoa.

Kasvupanostukset ja rakenneuudistukset parantavat julkisen talouden tasapainoa

- Panostukset tutkimukseen, tuotekehitykseen, innovaatiotoimintaan ja pilotointiin luovat edellytykset tulevaisuuden kasvuille ja vauraudelle. Neljän prosentin tavoite on toteutettava. Innovaatioista syntyy yrityksiin uutta, talouskasvua vauhdittavaa korkean lisäarvon liiketoimintaa, vientiä ja työpaikkoja.² Yritystukien painopistettä tulee siirtää kestäviä ratkaisuja tukevaan suuntaan.
- Päästökaupan tulot (450 miljoonaa euroa vuonna 2023) tulee suunnata vihreää siirtymää edistäviin pilotti- ja demonstraatiohankkeisiin. Fossiilisten polttoaineiden alempia verokantoja tulee tarkastella uudelleen sitten kun Venäjän hyökkäyksestä johtuva energiakriisi on ratkaistu.
- Työttömyyden laajat kustannukset yhteiskunnalle ovat lähes 11 miljardia euroa vuodessa.³ Työllisyysasteen kasvattaminen ja työttömyyden vähentäminen tapahtuu porrastamalla ansiosidonnainen työttömyysturva nopeaa työllistymistä edistäväksi,

---

¹ Valtiovarainministeriön Taloudellinen katsaus, syksy 2022

² Parlamentaarisen TKI-työryhmän loppuraportti

³ Työttömyyden laajat kustannukset yhteiskunnalle, 2019, VN selvitys- ja tutkimustoiminta 16/2019

investoimalla jatkuvaan oppimiseen, helpottamalla yritys kohtaista sopimista sekä parantamalla työttömien ja työpaikkojen kohtaantoa.

- Osaamistason nostaminen mm. korkeakoulujen aloituspaikkoja lisäämällä mahdollistaa korkeamman lisäarvon tuotteiden ja palvelujen kehittämisen ja tuottamisen Suomessa. Korkeakoulututkiminto tarvitaan vähintään puolelle nuorista aikuisista ennen vuotta 2035. Korkeakoulujen aloituspaikkojen lisäys vaatii myös lisää resursseja korkeakoulutukseen ja nopeaa digitalisaatiota. Lisärahoitustarve voidaan osin hoitaa kohdentamalla peruskoulun ikäluokkien pienenemisestä koituvat säästöt korkeakoulutukseen.
- Jokainen Suomeen töihin tuleva kasvattaa Suomen bruttokansantuotetta ja maksaa yhteiskunnalle tulo- ja kulutusveroja. Työhön johtava maahanmuutto tulee kasvattaa 50 000 henkeen vuodessa lähivuosina, jotta yritysten ja kansantalouden kasvuille luodaan edellytykset. 50 000 työntekijää tarkoittaa 0,8-1 miljardin euron vuosittaista lisäystä verotuloihin tasapainottamaan julkista taloutta.
- Luvituksen jouhevoittaminen investointien vauhdittamiseksi lisää tuotannollisia investointeja ja luo uusia työpaikkoja Suomeen. Lupajonossa on miljardien edestä investointeja ja lisäksi osa suuntautuu suoraan muihin maihin Suomen ennakoimattoman ja hitaan lupaprosessin seurauksena. Tavoitteena tulee olla maksimissaan 8 kuukauden käsittelyaika investointiluvalla vuodesta 2023 alkaen.
- Suomen yhteisöverokannan ja yritysverojärjestelmän kilpailukyvyistä on pidettävä jatkuvasti huolta, jotta houkuttelemme yrityksiä ja korkean arvonlisäyksen toimintoja. Ansiotuloverotusta tulee keventää sitten, kun siihen on varaa.

Digitalisaatio keskeiseksi työkaluksi julkisen sektorin tehostamisessa

- Digitalisaatio muokkaa yhteiskuntaa laajasti ja on ratkaiseva tekijä mm. paremmissa julkisissa palveluissa, kestävyysvajeen umpeenkuromisessa, yritysten jalostusarvon ja tuottavuuden parantamisessa sekä digivihreässä kaksoisiirtymässä. Julkisen talouden toimintaa, palvelutasoa ja asiakaslähtöisyyttä voidaan tehostaa hyödyntämällä koordinoitusti digitalisaation mahdollisuuksia digiministerityöryhmän johdolla. Kaikki julkiset investoinnit on arvioitava digitalisaation edistämisen näkökulmasta.
- Sosiaali- ja terveyspalveluita tulee tehostaa ja palveluiden vaikuttavuutta lisätä digitalisaatiota ja teknologiaa hyödyntämällä. Esimerkiksi genomitietoa ja muuta dataa sekä tekoälyä hyödyntämällä kyetään tutkimaan, ennustamaan, tunnistamaan, ennaltaehkäisemään ja hoitamaan ajoissa sairauksia ja vähentämään niiden haittavaikutuksia. Robotteja ja automaatiota hyödyntämällä vähennetään mekaanista ja hallinnollista työtä ja vapautetaan aikaa hoitotyölle. Sensoriteknologia ja etäyhteydet mahdollistavat turvallisen kotona asumisen pidempään.
- Vauhditetaan korkeakoulujen digivision toimeenpanoa, jotta korkeakoulujen resursseja säästävä yhteistyö on sujuvaa ja jotta korkeakoulujen tarjonta on helposti yritysten ja oppijoiden saavutettavissa yhden alustan kautta. Avataan korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten tarjontaa helpommin yritysten hankittavaksi muun muassa kehittämällä digitaalisia alustoja ja rajapintoja. Kehitetään korkeakoulujen ohjausta ja rahoitusmalleja tukemaan paremmin profiloitumista, vaikuttavuutta ja yritys yhteistyötä, tavoitteena vahvuusalueillaan kansainvälisellä huipulla toimiva korkeakouluverkko.